

ELTE Társadalomtudományi Kar

Szociológia mesterképzési szak

Záróvizsga követelmények és általános információk

Általános információk

Szakedolgozati témaválasztás a Neptunban (HKR 457. §-a alapján)

- Őszi félévben: október 15 - november 15.
- Tavaszi félévben: április 15 - május 15.

Szakedolgozati téma és/vagy konzulens módosítása a Neptunban (HKR 77. §-a alapján)

- Őszi félévben: szeptember 15.
- Tavaszi félévben: február 15.

Záróvizsgára történő jelentkezés a Neptunban (HKR 457/C. §-a alapján)

- Őszi félévben: október 15.
- Tavaszi félévben: március 15.

Szakedolgozat leadása a Neptunban (HKR 457/A. §-a alapján)

- Őszi félévben: november 15.
- Tavaszi félévben: április 15.

Szakedolgozat bírálata (HKR 457/B. §-a alapján)

- Szakigazgató által kijelölt opponens bírál.
- A bírálat az előzetesen megadott határidőre a neptunba kerül feltöltésre.

Szakedolgozat védelme (HKR 81. §-a alapján)

- Minden szak esetén a záróvizsga napján történik.

Szakedolgozat követelményei:

https://tatk.elte.hu/dstore/document/2713/ELTE_TATK_szakedolgozati_kovetelmenyek.pdf

Záróvizsga-időszak

- A tanév záróvizsga-időszakját a tanév rendje tartalmazza.

Záróvizsga letételének lehetőségére vonatkozó határidők:

(HKR 81. §-a alapján)

- Tanulmányaikat 2006/07. tanév 1. félévétől 2011/12. tanév 1. félévéig megkezdők esetén: nincs határidő jelenleg a zv-letételére, de az abszolutórium megszerzése utáni 7. évtől az intézmény egyéb feltételeket szabhat
- Tanulmányaikat 2012. szept. 1-jétől megkezdők: LEGKÉSŐBB az abszolutóriumot követő 2+3 = 5. év végéig tehetik le a záróvizsgát

Az állami ösztöndíjasok esetén az OH további szigorításokat ír elő a diploma megszerzésére, erről itt olvashatnak részleteket: https://www.oktatas.hu/felsooktatas/osztondijas_kepzes/kepzesfeltetelek.

Az aktív/passzív/abszolutóriumot szerzett hallgatókat az aktuális határidőkről Neptunon keresztül tájékoztatja a Tanulmányi Hivatal.

Szociológia mesterképzési szak

a) a záróvizsga az alábbi két részből áll:

aa) a hallgató a záróvizsga-bizottság előtt megvédi dolgozatát az opponensi bírálattal szemben, és válaszol a dolgozattal kapcsolatos kérdésekre;

ab) a képzés során elsajátított tudományterületek meghatározott témáiból álló szóbeli vizsga. **A konzulens és a hallgató által választott két témakör alapján a vizsgázó egy tételt kap, amelyet a bizottság elnöke a bizottsággal konzultálva a vizsgázás helyszínén, a vizsga megkezdése előtt jelöl ki; a hallgató kérésére a bizottságnak felkészülési időt kell biztosítania.**

ac) a záróvizsga-bizottság külön értékeli a védést és a tételre adott választ, mindkét esetben ötfokozatú érdemjeggyel;

b) a záróvizsga érdemjegye a szakdolgozat, a védés és az elméleti kérdésre adott három jegy számtani átlaga, két tizedes jegyre számolva;

c) az oklevél minősítése megegyezik a záróvizsga érdemjegyével.

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

Szociológia mesterképzés

2024/25. tanév 1. félévétől

I. Szociológiatörténet

I.1. A durkheimi szociológia alapkérdései; a pozitívista szociológia megalapozása

Kötelező irodalom:

- Durkheim, Emile: A szociológia módszertani szabályai. In: *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig*. Új Mandátum, Budapest, 2000. 272-313. old.
- Durkheim, Emile: *Az öngyilkosság*. Második rész: Társadalmi okok és társadalmi típusok. KJK, Budapest, 1967. 143-282. old.

I.2. A megértő szociológia alapjai

Kötelező irodalom:

- Weber, Max: Szociológiai alapfogalmak. In: *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig*. Új Mandátum, Budapest, 2000. 480-508. old.

I.3. Az amerikai szociológia kezdetei; pragmatizmus és szimbolikus interakcionizmus

Kötelező irodalom:

- Mead, George Herbert: *A pszichikum, az én és a társadalom*. Gondolat, Budapest, 1973. III. rész: „Az én”. 173-287. old.

Ajánlott irodalom, I.1-3:

Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia*, Napvilág, Budapest, 2005.

II. Társadalmi tagolódás, társadalmi szerveződés

II.1. Késő modernitás angolszász elméletei (Giddens, Lash)

Kötelező irodalom:

- Giddens, Anthony.: Élet a poszttradicionális társadalmakban. *Replika*, 82. sz., 2013, 55-97. old.

II.2. A társadalmi integráció kortárs kihívásai

Kötelező irodalom:

- Bauman, Zygmunt: A munkaetikától a fogyasztás esztétikájáig. *Replika*, 51-52. sz., 2005, 221-237. old.
- Rényi Ágnes – Sik Domonkos – Takács Erzsébet: Elemzési szempontok a késő modern társadalmak kordiagnózisához. *Szociológiai Szemle*, 24. évf., 3. sz., 2014: 18-60. old.

III. Kortárs szociológiai megközelítések

III.1. Michel Foucault a hatalomról és a kormányozhatóságról

Kötelező irodalom:

- Foucault, Michel: Miért tanulmányozzuk a hatalmat? In: *Szociológiai irányzatok a XX. században*. Új Mandátum, Budapest, 2000. 464-479. old.
- Foucault, Michel: A hatalom mikrofizikája. In: uő.: *Nyelv a végtelenhez*. Latin Betűk, Debrecen, 2000. 307-331. old.
- Foucault, Michel: A kormányozhatóság. In: uő.: *A fantasztikus könyvtár*. Pallas-Attraktor, Budapest, 1998. 106-123. old.

III.2. Manuel Castells a hálózati társadalomról

Kötelező irodalom:

- Castells, Manuel: *A hálózati társadalom kialakulása*. Gondolat Kiadó és Infónia, Budapest, 2005. „Előhang” és „Összegzés”, 33-65 és 598-609. old.

III.3. A francia individuumszociológia

Kötelező irodalom:

- Dubet, François: Az egyén dialogikus felfogása felé. Az egyén mint szociológiai problémákat felvető és megoldó gépezet. *Replika*, 79. sz., 2012, 45-66. old.
- Lahire, Bernard: A habituselmélettől egy pszichológiai szociológia felé. *Replika*, 79. sz., 2012, 6776. old.
- Luc Boltanski: Létezik-e hálózati morál? Igazolás és kritika a kapitalizmus új képződményeiben. In: *Forrásvidékek. Társadalomtudományi tanulmányok Némedi Dénes 60. születésnapjára*. Szerk.: Felkai Gábor – Molnár Attila Károly – Pál Eszter. Bp., Új Mandátum, 2002. 412-425.

IV. Történeti szociológia

IV.1. A társadalomtörténeti paradigma

Kötelező irodalom:

- Braudel, Fernand: A történelem és a társadalomtudományok. A hosszú időtartam. In: Gyurgyák János – Kisantal Tamás, szerk.: *Történetelmélet II*. Bp., 2006. 1157-1182. old.
- Revel, Jacques: A történelem és a társadalomtudományok. Az Annales paradigmái. In: *Annales* (Szerk. Benda Gyula – Szekeres András). Bp. 2007. 555-576.
- Schlumbohm, Jürgen: Mikrotörténelem – makrotörténelem. *Aetas*, 2000/4. 170-179.

IV.2. Történetírás és szociológia “fúziója”

Kötelező irodalom:

- Lakatos László: *Az élet és a formák. Hajnal István történelemszociológiája*. Bp., 1996. 111-137.
- Francois Simiand: Történeti módszer és társadalomtudomány. Kritikai tanulmány Lacombe, illetve Signobos urak újabban megjelent könyveinek apropóján. In: *Annales* (Szerk. Benda Gyula – Szekeres András). Bp. 2007. 33-73.
- E. Durkheim: A társadalmi tények magyarázatáról. Bp. 1978. 17-67

IV.3. Történeti problémák és a szociológia

Kötelező irodalom:

- Bloch, Marc: *A történész mestersége. Történetelméleti írások.* Bp., 1996. 22-40. old.
- Elias, Norbert: *A szociológia lényege.* Bp., 1996. 31-71. old.
- Bódy Zsombor: Az önmagára irányuló tekintet. Van-e jelenkortörténet, és ha nincs, mi az? Századok 154. évf. (2020) 6. sz.
- M. Weber: A társadalomtudományi és társadalompolitikai megismerés „objektivitása”. In: Uő.: Állam, politika, tudomány. Bp. KJK 1970. 9-73.

V. A szociálpszichológia új trendjei

V.1. Társas konstruktivizmus és diszkurzív pszichológia

Kötelező irodalom:

- Bodor Péter: Konstruktivizmus a pszichológiában. *BUKSZ*, 2002, 67-74. old.
- Harré, Rom: Érzelem és emlékezet: A második kognitív forradalom. *Replika*, 25. sz., 1997, 141-152. old.

V.2. A narratív pszichológiai szemlélet.

Kötelező irodalom:

- Bruner, Jerome: A gondolkodás két formája. In: László János – Thomka Beáta (szerk.): *Narratív pszichológia.* Kijárat Kiadó, Budapest. 2001. 15-27. old.
- László János: *A történetek tudománya: Bevezetés a narratív pszichológiába.* Új mandátum, Budapest. 2005.

VI. Kvantitatív kutatási módszerek és alkalmazásaik

VI.1. A változótér redukciója. Exploratív és konfirmatív modellek. Csoportosító eljárások – klaszterezés, látens osztály modellek

Kötelező irodalom:

- Székelyi Mária – Barna Ildikó (2008 [2002]): *Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára.* Typotex. Főkomponens-elemzés, Faktorelemzés, Klaszterelemzés c. fejezetek (18-163. oldal)
- Koltai Júlia (2014): Túl a regresszió. Újfajta modellek felhasználási lehetősége a társadalomtudományokban. *Socio.hu* (2): 52–57.
(Elérhető: https://socio.hu/uploads/files/2014_2/koltai.pdf)

VI.2. Okság a szociológiában. A kísérleti módszere

Kötelező irodalom:

- Németh Renáta: Oksági következtetés az empirikus szociológiai kutatásban. *Szociológia Szemle*, 25. évf., 2. sz., 2015, 2-30. old (Elérhető: https://szociologia.hu/dynamic/nemeth_renata.pdf)
- Koltai J. – Sik E. – Simonovits B. (2015): A kvanti-kvali áldilemmán túl. *Szociológiai Szemle* 25(2): 31–49.
Elérhető: https://szociologia.hu/dynamic/koltai_sik_simonovits.pdf
- Simonovits, G. – Simonovits, B. (2022): Csökkenthető-e a diszkrimináció a megosztáson alapuló gazdaságban? Egy magyarországi telekocsioldalon végzett kísérleti kutatás eredményei. *Közgazdasági Szemle* 69(11): 1457–1474. Elérhető: <https://doi.org/10.18414/KSZ.2022.11.1457>

VI.3. Big Data és számítógépes társadalomtudomány

Kötelező irodalom:

- Ságvári, B. (2017): Társadalomtudomány a Big Data korában. *Statisztikai szemle* 95(5): 491–504. Elérhető: <https://doi.org/10.20311/stat2017.05.hu0491>
- Kmetty, Z. (2021): Új utak a társadalom megismerésében: A donáció alapú digitális adatgyűjtésben rejlő lehetőségek. *Metszetek* 10(3):. <https://doi.org/10.18392/metsz/2021/3/2>

VII. Kvalitatív kutatási módszerek és alkalmazásaik

VII.1. A lehorgonyzott elméletet (grounded theory) előfeltevései és javaslat módszertani lépései

Kötelező irodalom:

- Charmaz, Kathy: Lehorgonyzott elmélet. In: Bodor Péter (szerk.): *Kvalitatív kutatási olvasókönyv – Szavak, képek, jelentés*. L'Harmattan, Budapest, 2013. 61-94. old.
- Corbin, Juliet – Anselm Strauss: *A kvalitatív kutatás alapjai. A Grounded Theory elemzési módszer technikája és eljárásai*. L'Harmattan, Budapest, 2015. 37-56. old.

VII.2. A kvalitatív elemzések újabb törekvései és az interakció elemzése

Kötelező irodalom:

- Holstein, James A. – Jaber F. Gubrium: Az aktív interjúkészítés. In: Bodor P. (szerk.): *Kvalitatív kutatási olvasókönyv – Szavak, képek, jelentés*. L'Harmattan, Budapest, 2013. 117-138. old.
- Heritage, John: Párbeszédelemzés és intézményi beszéd – adatelemzés. In: Bodor P. (szerk.): *Kvalitatív kutatási olvasókönyv – Szavak, képek, jelentés*. L'Harmattan, Budapest, 2013. 249-275. old.
- Bodor Péter: Szavak képek és a jelentés kutatása. In: Bodor P. (szerk.): *Kvalitatív kutatási olvasókönyv – Szavak, képek, jelentés*. L'Harmattan, Budapest, 2013. 7-14. old.